

Előzetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 „ 05 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	3 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 25.

Az agrár-szocializmus ellen.

(H. H.) A képviselőház tegnapi ülésén terjesztette be Darányi földművelési miniszter a *munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról* szóló törvényjavaslatot.

Ha vissza tekintünk azon nyolcz évi, évről-évre nagyobb vehementiával terjedő küzdelmekre, melyek hazánkban a mezőgazdasági munkások és munkaadójuk között folytak, őszinte örömmel kell üdvözlőnk Darányi földművelési miniszter ezen javaslatát, mert a multak tapasztalatai megtanítottak bennünket arra, hogy míg egyrészt a szegény munkáslap sokszor jogos elkeseredését szuronynyal nem lehet azok lelkebe visszaszorítani, addig másrészt az 1876. évi XIII-dik törvény-cikk intézkedéseivel a földbirtokos és bérlő osztályt sem lehetett megvédeni a lelketlen izgatók által felbujtott tömeg okozta óriási károk ellen sem.

És ha az új törvényjavaslat majdan törvényerőre fog emelkedni és annak minden egyes §-sa teljes szigorral és egyenlő mértékkel leszen alkalmazva munkás és munkaadóra egyaránt, hisszük, hogy az egyetértés és a régi jó viszony csakhamar helyre fog állani munkás és munkaadó között.

Mert, eltekintve a kül- és belföldi izgatók alattomos munkájától, mi szülte legtöbb esetben a mezőgazdasági munkások elégtelenségét? Ki és mi adott azoknak leginkább tápot?

Hisz élénken emlékezhetünk vissza azon visszaélésekre, miket egyes üzérkedő birtokosok és bérlők azon bizonyos Jancsi bankokkal vittek véghez, továbbá azon sok uzsora- és robotszerű feltételekre, melyek mellett egyes birtokosok, bérlők és gazdatisztek a részes munkásoknak, a munkát oda adták.

És végre nem egyszer szülte az elégtelenséget a brutális bánásmód, melyben a munkásokat részesítették.

Mindezen és sok egyéb mindkét részről eredő bajt kíván megszüntetni a 80. §-ra terjedő terjedelmes törvényjavaslat s hisszük is, hogy ez sikerülni is fog, mert figyelme nem csak a legapróbb részletekre terjed ki, de intézkedéseit a gyakorlati életből, az utolsó évek tapasztalataiból is merítette.

Habár régen szükségünk lett volna erre a törvényre, s régen sürgettük ilyenek törvényerőre való emelését, s bár éppen csak a tizenkettedik órában nyújtotta azt be a földművelési miniszter, mégis nem vonunk le Darányi érdemeiből, mert eltérőleg elődjeitől és kollégáitól, mégis néha-néha tesz valamit a mezőgazdaság érdekében is.

A bécsi botrány és a magyar kormány.

Annak a hallatlan botránynak, mely tegnap játszódott le a bécsi parlamentben, eredményeit fürkészik a magyar kormány tagjai. Nem azt kutatják, hogy mennyi a sebesült, hány csengő tört el, hány kést rántottak elő, hanem, ami őket közelebből érdeklí: Quid

nunc? Mi következik ebből a magyar politikai viszonyokra?

A *»Nemzet«* még mindig reményli, hogy sikerül »alkotmányos« uton elfogadtatni odaát a provizoriumot. Reményeinek horgonyát pedig az képezi, hogy talán ezzel beállott a »fizikai kimerülés« a vad botrányok folytatására. Alapos remény valóban!

A *»Pester Lloyd«* azt hiszi, hogy ez »tiszító zivatar« lesz, mely után eszméletre térnek a Reichsrath józanabb elemei.

Ha pedig hiábavalónak bizonyul e reménykedés? Akkor — a *»Nemzet«* szerint — nem mulhatik el a *»keserű pohár«* a Magyarországi törvényhozásától, hogy t. i. az ország önállóan intézkedjék a közös ügyekről. Mindenesetre legalább is érdekes és megörökítésre méltó, hogy a magyar kormány felhivatalos lapja *»keserű pohár«*-nak mondja azt, ha a nemzet visszanyeri függetlenségét.

A *»Nemzet«* közleményének ide vonatkozó része szövege szerint a következő:

»Ne higgye senki, hogy kárörömmel nézzük a reichsrath őrzőgőseit, a mely az osztrák alkotmányosságot válságba sodorja.

A mi tegnap Bécsben történt, az már európai botrány számba megy, s a szegényből nekünk is kijut a világ előtt.

E mellett egy nyomasztó kérdés nehezedik a magyar közvéleményre: *mi lesz a provizoriumi javaslatból*, ha a parlamentben már az illem, a műveltség, a törvénytisztlet valamennyi gátjait átszakította a politikai gyűlölség.

Mi itt lábhoz tett fegyverrel nézzük hetek óta a kegyetlen birkozást. A magyar közvélemény nyugodt, Még a szélső pártok lapjaiban

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Asszony-bosszu.

Irtó: Szidonia.

Kétségbeesetten járt-kelt szobájában Margit. Megesalta az ura. Ezt adta hírül a legbiztosabb forrásból az ő legjobb barátja. Rettenetes. Kunváry özvegye hódította volna el férjét. Ki tett volna fel ilyesmit arról a bánatos özvegyről, ki úgy szenved, sopánkodik. Minden csak álarcz, mely alatt csak alávalóság rejlik. És ép az ő férjét szemelte ki az a hitvány asszony-személy. De jól van, ha férjurnak az úgy tetszik, neki is fog tetszeni ez az élet. Talán ő is megakarja csinálni? Nem, nem, arra ő nem volna képes, nem képes feláldozni a becsületét, csak bosszúra vágyik, édes, nagy, méltó bosszúra. És kis ördögi agyában már ki is eszelte a bosszút.

— Ugy fogok tenni, úgy fogok cselekedni, úgy fogok játszani, mintha megesaltam volna, ez lesz a gyönyört adó bosszúm.

Az alkalom meg volt hozzá. Ma estére érkezett fivére ki keleti utazásából jött meg és a kit komornája, eselédai még nem ismernek. Ő lesz kezében az eszköz. Csengetett.

Szobaleány jött be.

— Vilma, tudod, ma nagyon szép akarok lenni, nagyon szép. Es úgy kacagott, hogy fehér fogsorait mutatta. A szobaleány már értette a kacagást, volt ő más asszonyoknál, tudta,

hogy mit jelent ez, de lám ki hitte volna, hogy ez az asszony is.

— Mit töprengesz Vilma, öltöztessél fel, tudod abba a világos rózsaszínű selyembe, egy két rózsát is vágjatok a kertből, vigyázz a hajamra is.

Fél óra alatt elkészültek az öltözéssel és Vilma szemhunyorítva jelentőségteljes hangon jegyezte meg:

— Ön pompás nagyságos asszonyom és ön nagyon-nagyon tetszeni fog.

— Vilma, susogta a nő, te tudod, hogy mikorára érkezett haza az úr.

— A kaszinóba ment, azt mondta, hogy esti 10 előtt nem lesz itthon.

Margit pedig keserűen gondolt arra, hogy férje nem a kaszinóba, hanem a bánatos özvegynél mulat és ez csak megerősítő szándékában.

— Leányom, hallgass ide. Nemsokára ide fog jönni egy magas napbarnított arcú úr, ne kérdezd nevét, ne jelentsd be, hanem azonnal vezessd hozzám.

Vilma halk mosolygós igent mondott s eltávozott a szobából.

Alig öt perc múlva megrendült a villamos csengő s pár pillanat multán Vilma már vezette azt a magas, napbarnított arcú urat.

Margit elkialtotta magát, kitárta karjait s nyakába borult az ifjunak, a ki alig győzte visszaadni a sok csókot és ölelést.

— Hát így vagyunk, gondolta magában a szobaleány. Hiszen ez régi viszony és uram

szarvakat kapott, mielőtt asszonyomat nőül vette volna.

Vilma behúzta maga után az ajtót. Egy-két percig még ott fűlt azonban a kulcslyuknál s jól hallotta úrnője édes szavát:

— Csakhogy itt vagy te drága, te édes, te nélkülözhetetlen!

Mikor pedig Vilma esteledéskor lámpákat vitt a szobába újra csak csókok közt találta a régi szerelmeseket.

Fél tíz volt, mikor végre a fiatal ember távozni készült. A szobaleány behozta felöltőjét, kalapját és pálcáját. Forró csókok és ölelések kíséretében alig-alig tudtak elválni egymástól.

— Ugy-e eljössz mindennap drágám, hisz férjem ilyenkor mindig a kaszinóban van és én úgy unatkozom. De itt vagy te, te szórazkodtatni fogsz, nemde?

— Szívesen Margitkám és most pá, viszontlátásra holnap.

Alig távozott el Margittól az ő fivére, újra becsengette a szobaleányt.

— Vilma fektessen le, nagyon kifáradtam.

A szobaleány fejét csóválva vetkőztette le asszonyát.

Tíz óra volt, Margit már az ágyban fektült. Jött haza a férje.

A szobaleány fogadta.

— Ném fen van még?

— Alszik már nagyságos úr.

No akkor nem zavarom, ugys kivagyok merülve, adjon gyertyát megyek a szobába,

is langyos kedvvel szemlélik a dráma bonyolódását.

Hanem idegen népek szemében folt esik nemzetközi tekintélyünk köntösén, pedig a külügyminiszter expozéja a civilizált és a világ-békéért esengő népek rokonszenvét felénk fordította.

Ily körülmények között megszavazza-e az osztrák parlament a provizórium javaslatot, a rendelkezésre álló rövid napok alatt?

A szenvedélyek és vad indulatok ily elemi robbanása után, helyre tud-e hirtelen állani a rend s a nyugalom?

E kérdés bennünket közeli érdekel. Mert ha eltűnik a provizórium alkotmányos létrejövételének reménye, akkor Magyarország törvényhozásától nem mulhatik el a *keserű pohár*. Önállóan kell intézkednie, hogy teljesítse a dualizmus által elvállalt kötelezettségeit.

Végző reményünk abban van, hogy a véres botrány kijózanítja odaát az embereket. Végre is mindennek van határa, még a szenvedélyek tombolásának is. Ha másnak nem, *fizikai kimerülésnek* kell beállani ily irtózatosságot követően, a minőket Európa parlamentjeiben még nem látott a világ.

Kereskedelmi mérlegünk és valutarendezésünk.

Most jelent meg az osztrák-magyar monarchia kereskedelmi mérlegéről szóló tudósítás október hó forgalmára vonatkozólag. E szerint októberben a bevétel 65.4 millió forint volt (+4.1 millió a múlt év október hónapjához képest); a kivitelt 75.5 millió forint volt (vagyis 6 millióval kevesebb, mint 1896. okt.-ben). E szerint e hónapban a kivitelt 10.1 millióval haladta meg a bevétel, (múlt év októberében 20.2 millióval). Jan.-tól okt.-ig a bevétel összege 608.6 millió forint volt, (+38.4 millió a múlt évhez képest); a kivitelt 639.7 millió forint (+8 millió a múlt évhez képest). A kereskedelmi mérleg aktivuma e szerint 30.9 millió forint, (szemben a múlt évi 51.3 millió forinttal). A kereskedelmi mérleg tehát az első *tíz hónapban 20 millióval romlott*, s ehhez járul még az, hogy a novemberi kampányban is nagy hanyatlás volt észlelhető s épp a kereskedelmi mérleg *egész évi hanyatlása több*

mint 30 millió forintba becsülhető. Már most hogyan fogják a valutarendezést folytatni kormányaink, mikor az arany benmaradásának főfeltétele a fizetési mérleg erős aktiválása. Az arany már most is kiáramlik az országból, főleg Németországba, a hol értékeinket ez őszszel tömegesen eladogatták, s ahova már csak azért is fogy az arany tőlünk, mert az idén gabonabehozatalunk volt s az ezért kiviendő arany a magas kamat lábbal dolgozó német birodalom felé veszi útját. Német ujságok is ilyenformán fogják fel valutarendezésünket, a mi sem gazdasági életünknek, sem financiainknak nem igen válik hasznára. A valutarendezést megfogtuk, de — nem enged el.

Statárium az uzsora ellen.

(A. E.) Lapunk egyik közelebbi száma cikket írt arról, hogy Beregmegyében mint írt a gabonauzsora s hogy ez ellen minő orvoslattal élnek. Erre nézve most mihozzánk érkezett egy felettebb érdekes közlemény, mely nemcsak Beregmegyére nézve hanem minden olyan vidékre, a hol szegény földműves lakosság van az uzsora karmainak áldozatul odavetve, általános érdeklődéssel bír. A cikkely a következő:

Azt hiszem, ha megírom azt, a mit a szegény földműves néppel üzőtt uzsoráról észleltem, szolgálatot teszek a mi végtelen szerencsétlen sorsu ruthéneinek, lévén szó a szolvai járás mintegy 20,000 ruthén lakosságáról.

Említett cikk témnyuzsoráról szól, mely járásunkban nem fordul elő, legalább tudtommal nem és pedig azon egyszerű oknál fogva, mert nincsen terményünk, legalább eladni való nincs: nálunk tehát a modern kor e kinővése nem vehetett gyökeret s helyt adott a marhával való uzsoráskodásnak: a mi tulajdonképpen a rendes szokásos feltételek mellett, nézetem szerint, nem is nevezhető uzsorának.

Ez üzérkedés a következőleg történik. Vitézkünkön ilyenkor és télközépe táján méginkább potom 30—40 forintért meg lehet venni egy pár 1 év körüli ökröt, kiéhezett és megfogyott állapotban szegény ruthénektől. Az ily megszorult ruthéneket az idevaló üzerek éles megfigyelés alá veszik és a legkedvezőbb alkal-

mat felhasználják s megveszik tőlük az állatot. Ha ez megtörtént, odaadják a tinókat egy másik ruthénnek, kinek ezidén több szénája termett, felestartásra. Ez kötelezettséget vállal, hogy a marhát jól tartja pl. egy és fél évi időtartamra, mely idő alatt betanítja járomban járni s dolgoztat velők lassan, megkeresve naponta 40—50 krajczárt. Ha az idő lejár eladják az ökröket pl. 80 frtért. Ekkor osztóznak, még pedig úgy hogy a tulajdonos kiveszi a befektetett 40 forintját, a másik 40 forintot megosztóznak s kap a ruthén 20 forintot.

Ez a legtisztességesebb módja az üzérkedésnek s ez nem is volna kárhoztatandó, mert a szegény ember, ki saját erejéből nem képes magának ily ökröcskéket venni, másfelől bár mily szerényen is, de megkereste a keserves mindennapi garast s végül pénzt is kap.

Van azonban ennek az üzérkedésnek egyébb rossz oldala is, ha a ruthén olyan ember kezébe kerül, kinek uzsoráskodó hajlamai vannak, pl. ha az illető boltonos kényszeríti a tinók elvételével való fenyegetés mellett, hogy az ő boltjában vegye élelmi cikkeit, ha korcsmáros, pálinkát vétet vele kontóra s azonnal följegyzi magának, hogy el ne felejtse, de ha, mint az igen gyakori eset, kételyei támadnának vajjon felírta-e, másodszor is felírja azonnal, nehogy ismét elfelejtse. Sokan egyszerűsítik az eljárást és hogy biztosak legyenek benne, hogy el nem felejtették, mindjárt felírják duplán. No ha aztán pénz kell Ivánnak, akkor a halacska meg van fogva, mert a pénz az itt nagy szó, az nagyon drága, hét számra minden forint után 2 kr a kamat s ha Iván 5 forint előleget vett fel, biztosra veheti, hogy másfelől mulva nem kap az eladott ökrök árából egy krajczárt sem, mert 5 forintnak a kamatja 5 forint 4 krajczár egy évre, ez együtt 10 frt 04 kr, ennek pedig egy fél év alatt ismét 5 forint a kamatja, tehát már 15 forint a tartozása. Ha már most az ökr tulajdonosa a vevővel összejátsszik és Ivánt becsapják, akkor, ha a tulajdonosnak boltjában, vagy korcsmájában egy krajczárral sem tartoznék, mégis az elszámoláskor adása marad s ez életben nem is igen szabadul karmai közül.

Ez is uzsora és az 1883. évi XXV. t.-cz oltalmát igényli, már sajnos, nézetem szerint nem hiszem, hogy ezért lehetne vele élni, mert

oda küldjék a theát. De nini, maga mondani akar valamit? Talán valami ujságot tud?

— Vendége volt a nagyságos asszonynak.

— No ez nem nagy ujság.

— Amolyan vendége, susogta a leány és ajka körül két kezével bajuszt formált.

— És ki volt az? kérdé most már kíváncsian a férfi.

— Nem tudom, csak hogy . . . csak hogy . . .

— Nos-nos?

— Meg is csókolták egymást.

A férj meghökken.

— Ah ugy s maga nem tudja ki az a nyomorult? majd megmondja ő! Es berohant neje szobáiba. A háló szoba előtt megállt, be volt zárva.

— Margit, kiáltá dühösen, engedjen be, beszélnem kell önnek.

Semmi válasz. A férj nagyot ütött az ajtón.

— Ki az? kérdé egy álmos hang.

— Én.

— Menjen a szép özvegy asszonyhoz.

— Nem enged be?

— Kunváry özvegyétől kérje ezt.

Egy óriási dörög és az ajtó be volt törve. Margit ijedten ugrott le ágyáról.

— Mit csinál, ez vakmerőség.

— Maga mit csinált?

— Én?? — kérdé naiv képmutatással a nő.

— Vendége volt?

— Igen.

— Egy fiatal ember.

— Ez igaz is.

— Megcsókoltá, karjaiban látták.

— Ezt sem tagadom.

— Ah! nyomorult teremts, tehát nem is tagadja, vigyázzon le ütöm!

— Nem félek magától.

A férj megragadta neje karját.

— De mit akar maga, kérdé Margit bámulatott színelve.

— A nevét, a nevét!

— Ismeri.

— De a nevét, a nevét, hadd zuzzam előbb őt össze.

— Már bizony az én Imrémet nem fogja összeüzni, mert akkor kikaparom a két szemét.

— Milyen Imre? ordítá a férfi és felemelte öklét.

A bosszu műve teljes volt, Margit félbeszakította a harcot.

— Milyen Imre . . . hát a — fivérem.

A férj egy pillanat alatt észre tért és nagy megkönnyebbülésében felsóhajtott. Majd így szólt:

— Margit maga ördögös teremts.

Margit elkaczagta magát, gyorsan az ágyába bujt s csak onnan szólt vissza férjéhez:

— De most már elég volt, menjen vissza, énmiattam, Kunhegyi özvegyéhez.

De a férj nem ment vissza.

Az ideál.

Írta: GASPARONE.

1839-ben Lablache, a híres énekes Londonba tartózkodott. Egy este kényelmesen sétált fel alá szobájában, ábrándozva hegedűjén, melyet művészileg kezelt; oly annyira elmerült játékában, hogy egy ifju beléptét nem is vette észre, ezt azonban ez legkevésbé sem látszott zavarni, mert bele vetve magát egy zsoléba, figyelemmel hallgatta a mester játékát. Jó ideig voltak így együtt az játszva, emez hallgatva, midőn Lablache ábrándjai lassanként egy olasz dallamba olvadtak át, ekkor az ifju elragadtatva így kiáltott fel:

— Bravo, bravo mester!

Lablache csak most vette észre és rémülten feléje fordult, de arca rögtön derült és barátságos lett.

— Ön az Giovanni, szólit kezelt nyujtva, alig ismertem meg, oly sápadt, szemei bágyadtak, ma éjszaka aligha pihent Morpheusz karjai között.

Az így megszólított ifju elpirult mint egy 14 éves leányka, pedig már 20 évesnek látszott; szőke hajjal, kék szemekkel, deli alakkal, egyike Olaszország legesábitóbb s leggazdagabb nemeseinek. Giovanni herceg Lablache egyik tanítványa volt.

— De hát mi baja? folytatá vallatását a mester, beteg ön? Ah! vagy, szólit mosolyogva,

ez ügyeket négyszem között és négy fal között kölik, mint a többi váltóuzsora ügyeket.

Szerény nézetem szerint tehát csak az volna az egyedüli és legradikálisabb módja a bajnak, ha a népnek megközelíthetővé tennénk egy oly pénzintézetet, mely 6—8 százalék kamatfizetés mellett nyújtana a kölcsönt s nem keresné a legprimább váltókat, nem nehezítene meg annyira az 50 forintos kölcsönök adását, mint azt tudtommal pénzintézeteink teszik és a mellett mindenféle czimen 12 százalék kamatot szednek. Az a sok ceremónia, a mit a pénzintézetek megkívánnak az ily kölcsön biztosításánál, az a sok, sokszor hetekig való utánjárás, a messze távolság és még hozzá a nép ügyetlensége, tudatlansága az uzsorások karjaiba veti a szegény népet, mert az uzsorás nem csinál annyi ceremóniát, maga végez a tudatlan nép helyett minden munkát.

Százakra megy azoknak a száma, kikben a pénzintézetek nem találnak elég garanciát, mert nem ismerik és az uzsorás, ki őt ismeri, igenis ad neki kölcsönt s háromszorosan kapja vissza egy-két év alatt.

Ezért volna kívánatos e járásban, de az egész ország minden megszorult vidékén a szövetkezetek létesítése, melyek nem azt nézik, hogy a részvényesek mennyi nagyobb osztalékot kapjanak, hanem hogy legyenek méltányosak a szegény földműves nép iránt és önségélyre szoktassák a legszegényebb gazdát is. E szövetkezés könnyű szerrel történhetnének meg, mert nem hiszem, hogy a nemes cél érdekében ne akadnának mindenütt olyan egyének, kik az ügyet a gazdaközönség érdekében szívesen fölkarolják.

A fejedelmi alapítvány.

Székesfehérvárott tegnap délelőtt 10 órakor Dr. Szabady József a megyeházán Kégl György következő levelét adta át Huszár Ágoston alispánnak.

Nagyságos Alispán ur!

Alig vonható kétségbe, hogy Fejérvármegye közönségének a székvárosában levő egyetlen humanitárius intézete: a megyei közkórház, jóllehet a szenvedő emberiség részéről évről-évre

nagyobb számban és fokozódó bizalommal vétetik igénybe, korlátozott kiterjedése és kisebb berendezésénél fogva nem képes azon igényeknek megfelelni, melyeket a társadalom e nagy multu és előkelő megye közönségétől joggal megkövetelhet és így annak a kor kívánalmainak megfelelő kiépítése elodázhatatlanná vált.

Ismerve a megye ezen elsőrendű szükségletének fontosságát és a nemes czélt melyet megvalósítani hivatott — átérezve a kötelességeket, melyeket ezen emberbaráti intézmény fejlesztése és kiépítése a megye fiaira ró: elhatároztam, hogy ezen kötelességeknek a magam részéről eleget teendő arra 100.000 frt alapítványi összeggel járulok.

Ezen alapítványom nem a már fennálló, hanem a közkórház eddigi épületeinek és területének felhasználásával kiépítendő új megyei közkórház céljaira volna rendelve. Figyelmem itt elsősorban arra irányult, hogy a közkórházzal szomszédos és az Apáczai-utczára sarkaló Möricz- és Fodor-féle házak illetve telkek megszerzése biztosítsák. Az előbb nevezett telkek megvételére ügyvédem útján tettem sikerre nem vezetett lépéseket és erre vonatkozólag esetleg a kisajátítás joga volna igénybe veendő míg a Fodor-féle telket a /- alatt eredetiben ide mellékeltem adásvévesi szerződés szerint és a t. törvényhatósági bizottság utólagos jóváhagyása reményében 8000 frt vételárért az alapítványi cél részére megvásároltam. Ilykép a közkórház eddigi 1557 □-öl kiterjedésű telkéhez 2458 □-ölnyi terület csatolatlan és az együttesen 4105 □-ölet kitevő területen az új közkórház minden fényűzés mellőzésével, de a hygienikus kívánalmaknak megfelelően pavillon rendszerben felépíthető lenne.

Ezen közegészségügy előmozdítását czélzó szándékom és tervem megvalósításának előrevitelére irányul 100.000 forintnyi alapítványom, melyből megbízott ügyvédem dr. Szabady József ur 92.000 forint készpénzben egy a székesfehérvári kereskedelmi bank mai keletű betéti könyvének, 8000 frtot a hivatkozott /-alatti adásvévesi szerződés értékében nevemben és megbízásomból Nagyságodnak, mint Fejérvármegye alispánjának kezéhez. kézzől-kézre tényleg átadott.

A mennyiben Fejérvármegye t. törvényhatósági bizottsága alapítványomat elfogadni hajlandó leendő, annak felhasználását a következő feltételekhez bátorodom kötni:

1. Küldessék ki a törvényhatósági bizottság kebeléből, esetleg azon kívül álló személyekből is egy kórházépítő bizottság, melynek tagjai közé önmagam, úgy Meszleny Benedek és Meszleny Pál biz. tagokat is felvételni kérem. Ezen bizottság feladata leendő az új kór-

ház felépítésével járó összes teendők szervezésének kidolgozása.

2. Haladéktalanul indíttassék meg a tárgyalás a Möricz-féle telkek megvétele iránt és a mennyiben az sikerre nem vezetné, kérelmeztessek a kisajátítás jogának engedélyezése akként, hogy az új kórház építése, 1899. évi december hó 31-ig befejeztessék és ugyanakkor rendeltetésének átadható legyen.

3. Az új közkórházban a magam és elhalálozásom után fiam: Kégl Dezső, valamint vejeim: Meszleny Benedek és Meszleny Pál rendelkezésére egy-egy és itt együttesen: három betegágy, a neveinkhez kötött örök alapítványi helyként fentartassék.

4. Gondoskodás történjék arról, hogy a fekvő és üdülő betegek vallási kötelemeiknek eleget tehesse és különösen a róm. kath. vallásuk részére a kórház területén belül egy kápolna építtessék.

5. Tétessék intézkedés arra, hogy a rendeltetésének átadott kórház orvosai tartoznak hetenként a hetivásárok napjain, egy meghatározandó órában ingyenes rendelő órát tartani, hogy így a megye szegénysorsu népe is részesüljön a jeles képzettségű, nagy tapasztalattal bíró kórházi orvosok segélyében, hasznos tanácsaiban és ezáltal a megye közegészségügye kedvezőbb, a közkórház humánus intézménye áldásosabb legyen.

Nem lenne kifogásom az ellen, sőt kiváló örömmel szolgálna, hogy az új közkórház a mennyiben a vármegye közönsége azt a testvér-törvényhatóság Székesfehérvár szab. kir. város bevonásával, avagy anyagi hozzájárulásával is hajlandó volna fölépíteni: — a városi érdekeknek is szolgáló közös menhelye, ovó, védő és gyógyító otthona legyen a betegség által sújtott embertársainknak.

A midőn még megjegyezni kívánom, hogy alapítványom és közölt feltételeim elfogadása esetén az alapítványi oklevél megszerkesztéséhez részemről netáni szükséges jogi felvilágosítások megadására nevezett ügyvédem Nagyságodnak bármikor rendelkezésére áll, megkülönböztetett tisztelettel maradtam.

Csala-pusztán, 1897. november hó 23-án.

Kégl György.

Dr. Szabady Józseftől Huszár Agost alispán meghatottan vette át Kégl György száz-ezer forintos alapítványát. Hogy ez alapítványra vonatkozólag a megyegyűlés mikor fog határozni, még nem tudjuk.

nem bírt megbirkózni az általam feladott szolleggiakkal, előre felmentem, — vagy talán örökölt még egy pár milliót, s most nem tudja módját azok elköltésének.

— Mindebből semmi, felelt Giovanni ábrándosan.

— No de hogy unatkozik, azt mégis látom — ön, Olaszország leggazdagabb nemese, ön, ki még a korban él, melyben csak kívánnunk kell, hogy minden mienk legyen.

— A gazdagság számomra nem az örömök forrása.

— Az istenért, ön szerelmes?

— Én? mikép jutnék én ahhoz? nem keresek társaságot, nem ismerem mást mint önt és az igazat, megvallva, én nem elégszem meg csupán szépséggel, kellemmel, én egy anygalt, ideált óhajtok, kergetem hogy távolból imádjam, csodáljam.

— Oh, értem, ön remény nélkül szeret.

— Még nem, de bár volna így, óhajtanám. S önnek, mester idegen lenne az ilyen szenvedély?

— Teljesen ifju barátom. Nem ismerem a szenvedélyt e vad hajtasait.

— Boldog ember sóhajtott Giovanni.

— Igen barátom, az vagyok mint ember, férj, apa és művész is, sohasem fűtültek ki. — Azonban csak, — egyszer, igen egyszer mégis a 'egfeltűnőben; Bécsben történt. Ugyanis szolgámat Pietrot, ki arcátlanul meglopott, elgergettem; kifizetve bérét, ő azt zsebre vágja, azután egy tallért

két uja közé fogja, felém fordul s így szól: »Nézze uram, ezért ma ki fogom fűtülteni«

— Milyen szemtelenség!

— Csakugyan, midőn az első felvonás után a bécsiek lelkesedve hívnak, tapsolnak, egyszerre éles fűtű hangzik a házban.

— Gyalázatos! s mit tett ön?

— Én? — Én a legnagyobb nyugalommal kilépek s így szólok a közönséghez: »Ne törődjenek vele kérem, ez szolgám Pietró, kit ma elkergettem«. A közönség erre nevetett és fokozott kedvvel tapsolt.

— Lablache elbeszélése alatt az ifju herceg az asztalon levő albumokat nézegette, most a művészhez fordulva s a kezében levő mutatva szolt:

— Mio caro, mily gyönyörű darab.

S igaza volt, e könyv művészi kivitelű volt. Vörös, préselt bársony, gazdagon emaillozott arany csat és négy sarkon egy-egy ritka fényű és nagyságn rubin disziték. Benn, az első lapon két dal Schiller szövegével s alatta e sorok: »Al mio maestro di musica«.

— Kitől van ez album?

Egy tanítványomtól kaptam.

— S e dalok?

— Az ő szerzeményei.

— Hogy hívják?

Lablache kis szünet után felelt csak:

— Nevét nem mondhatom.

— S miért nem? — sürgette Giovanni.

— Igéretem köt, ezen tanítványomat nem szabad megneveznem.

— E titokzatosság ingerel. Mondja legalább ő szép?

— Ah, arra kevés a szó, — felelt Lablache — egész Angolországban nem találja párját apró lábacskaiknak.

— És haja? Szőke. — Szeme? Kék.

— Termete s más előnyei?

— Méltóságos, nemes magatartásu, járása könnyed, mint a zephir fuvalma, szellemes, tele kellemmel, szóval tökéletes.

— Ah, az istenért, férjénél van?

— Nem, ő szabad.

— Akkor birnom kell, birásáért kész vagyok éltetnem áldozni, szolt a szenvedélyes olasz herceg.

— Caro amico, lehetetlen.

— Nevetséges, s miért?

— Rokonai gátolnák.

— Összekeletést egy herceggel, ki milliókkal bir?

— S ha tizszer gazdagabb is volna ön, az akadályok áthághatlanok.

— Valóban, ez egy talány, de látom csak szabad? egyszer — egyetlen egyszer!

— S ha ezt lehetővé teszem, esküszik herceg; tovább nem fürkészni, s megelégedni a távolbóli megtekintéssel?

— Esküszöm, hogy rögtön elhagyom Londont, ha láttam.

— Nos jó, tehát ma este.

Este filharmonikus hangverseny tartatott Londonban, idevezette Lablache a herceget; midőn a terembe léptek, az tömve volt. Gio-

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

November 27. A koldusápoló egyesület közgyűlése d. u. fél 5 órakor.

November 28. D. e. 11—12-ig felolvasás iparosok részére dr. Tóth Mihály.

November 28. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése, d. e. 11 órakor a jogakadémián.

November 29—30. Jegyző szigorlat a vármegye-házánál.

December 2. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.

December 6. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10 órakor.

December 15. F. Pevny Irén és Takáts Mihály a m. kir. Opera tagjainak hangversenye.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Villamos vasut és világítás.** Nagyvárad város szőnyegen levő nagy kérdései között egyik legfontosabb a villamos vasut és villamvilágítás ügye. Két pályázó van, akik nemrég nyújtották be pályázataikat: a nagyvárad-i gőzmozdonyu közuti vasut és a budapesti villamos világítási és villamvasutak létesítésére alakult társaság. Mindkét ajánlat igen terjedelmes. A két ajánlatot tanulmányozás és véleményes jelentés végett kiadták R a g á n y János városi főszámvévőnek, aki ritka buzgalommal látott nehéz feladatahoz. Pár hét óta minden szabad idejét az ajánlatok gondos áttanulmányozásának szentelte s hogy minél sikeresebben megoldhassa a kérdést, electro technikai tanulmányokat tett. Csak így sikerült nagy gonddal elkészíteni mintegy 7 ivre terjedő jelentését, melyet már a napokban beterjeszt a polgármesterhez. A villamos vasut és világítás ügyében kiküldött ad hoc bizottság november hó 29-én délután 3 órakor tart ülést, amelyen az ajánlatokat tárgyalni fogják.

* **Egy derék öreg ur halála.** Egyre ritkul a gárdája azoknak a derék hősöknek, a kik

vanni körülnéz, szemlélődik, egyszerre megragadva Lablache karját, egy hölgy felé mutat; szép magas, szőke nő volt, legegyszerűbb öltözkében, s így szólt:

— Nézzé ama égi jelenést, nemde ez az?

— Igen, ő az, felelt Lablache.

— Az ifju egész estve e hölgyet nézte, csodálta s képét szívébe véste. Másnap Velence felé utazott.

1844-ben Lablache Párisba utazott. A Boulevard-Italien-senáthaladva, Giovanni herczeggel találkozik. Elragadtatással üdvözlök egymást.

— Hogyan van a szép ismeretlenem, volt Giovanni első kérdése.

— Ön még mindig gondol e hölgyre? csodálkozik Lablache.

— Soha sem felejtettem!

— Valóban, ön állhatatosabb és makacsabb mint gondoltam.

— Tanítványa még önnök?

— Igen, s még hozzá legkittünőbb tanítványom, mezzoszopránja elragadtató és hangszerét művészileg kezeli. De egy idő óta társadalmi állása is változott, férjhez ment.

— Férjhez ment, ismételte gépiesen a herczeg, s izgatottan távozott.

— Gondolatokba merülve barangolt az utcákon keresztül, így jutott a Tuéleriák elé. Ott óriási néptömeg tartóztatta fel, mely lelkesedve éljenzett, mert ép e perczben lépett ki Lajos Fülöp király családjával az erkélyre, karján egy méltóságos nő-alak.

— Giovanni elsápadt és tántorogva egy mellette álló testőrtiszt karjára támaszkodik.

Nagy Isten, a mester tanítványa, s erőt véve a tiszthez fordul, kéremuram, nem mondaná meg ki ama hölgy a király karján?

— Ah uram de kérem emeljen kalapot, az **Viktória Angolország királynője.**

egy félszázaddal ezelőt harcoltak a magyar haza, a magyar nemzet szent igazáért s a szabadságért; a kik halált megvető elszántsággal küzdöttek, hogy letiporják a haza ellenségeit. Egymásután dőlnek ki a nagy idők alakjai s nemsokára már csak emlékek marad. Ezek közé tartozott T a p o l c s á n y i Károly nyug. püspökségi uradalmi tiszt. Az elhunyt 22 éves volt mikor kitört a magyar szabadságharc s mint a legtöbb jó hazafi azonnal a haza védelmére sietett. Előbb mint zászlótartó küzdött, több véres csatában vett részt, később mint hadnagy harcolta végig a rettenhetlen honvédek között azokat a dicsőségteljes napokat. Még pár nappal ezelőtt is sétája közben kedvteléssel beszélgetett el a szabadságharcról; lelkesedés volt minden szava; majd elmélázva mondotta:

— Nem is tudom én milyen idő volt az, mi szállta meg az embert akkor. Nem éreztünk semmi aggodást, halálfélelmet, a sokszor iszonyu fáradalmak között. Egy gondolat mindent pótol, hogy: üssük a haza ellenségét.

Később a l. szert. püspökségi uradalom tisztje lett s hosszú éveken keresztül buzgalommal, odaadással szolgálta az uradalmat. Pár évvel ezelőtt lépett nyugalomba. Becsületes, puritán jelleme, lekötözött szívólyos modora köztiszteletet biztosított részére. Halálát kiterjedt, előkelő család gyászolja. Temetése ma, pénteken délelőtt $\frac{3}{4}$ 9 órakor lesz a Kis-Kut-utczai gyásházánál, a családi gyászjelentés a következő:

Özv. Kis-Tapolcsányi Tapolcsányi Károlyné szül. baloghi Baloghy Amália, úgy maga valamint gyermekei: Jolán férj. Adamovszky Gyuláné, leányával Adéllal, Tapolcsányi Dezső, Tapolcsányi Imre, nevével szül Nagy Iónával úgy az elhunyt testvére Tapolcsányi Ferenc, nemkülönben számos más rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a legjobb férj, atya, nagyatya, após, testvér és rokonnak Kis-Tapolcsányi Tapolcsányi Károlynak, 1848/49-iki honvéd hadnagy, nyugalmazott nagyvárad-i lat. szert. püspöki uradalmi tisztnek, folyó év november hó 24-én este 8 órakor élte 71-ik, boldog házassága 43-ik évében rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 26-án d. e. $\frac{3}{4}$ 9 órakor fog Kis-Kut-utczára 123-ik szám alatt lévő saját házában a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az olaszii plébánia templomban tartandó engesztelő szentmise áldozat után az olaszii sirketben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, kártársai és barátai tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad 1897. november hó 22. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Sipulusz székfoglalója.** Tegnap délelőtt tartotta meg R á k o s i Viktor, a K i s f a l u d y - T á r s a s á g njonnan megválasztott tagja székfoglalóját. Az Akadémia első emelet. ülésterme ez alkalommal zsúfolásig megtelt. Oly nagy volt a tolongás, hogy a közönség java része a lépcsőházba szorult. Az onnan benyíló üveges ajtót ugyan be csukták, de azt már nem lehetett megakadályozni, hogy a szorongó külső publikum be ne nyomja az ajtó üvegtábláit, — a melyek csörömpölve polyogtak be az ülésterembe. Egy fiatal hölgy elájult. Ezen aztán megszeppentek a kívül állók és távoztak. Csak ezután lehetett az ülést megnyitni. Mindjárt elsőnek R á k o s i Jenő olvaszt felfeléközlőjét: »S z o b o r ü g y f e s ő á r p á s o n« ezimen egy pompás humorizmet, — a mely viharos tetszést keltett. Ezután átnyújtotta neki G y u l a i Pál, az elnök a tagsági oklevelet. — Az ülés további folyamán Z i c h y Géza gróf három költeményét olvasta fel K o z m a Andor, R a d ó Antal egy epikus költeményt s B a k s a y Sándor egy történelmi novellát zajos tetszés mellett.

* **Az acetylen Nagyváradon.** A gázgyárhoz közel álló s irányadó egyéniségtől hallottuk nemrég azon nyilatkozatot, hogy a gáznak csak egy ellensége van ez idő szerint, amelytől félnek s ez korántsem a villany, amely nem ver-

senyezhet a gázzal, hanem az acetylen ez a veszélyes vetélytárs. Lehet e kijelentésben valami komolyság, legalább mutatja ezt az a körülmény, hogy az acetylen mindjobban hódít. Nagyváradon az első nyilvános szereplése tegnap kezdődött. F e k e t e László vendéglőjébe bevezettette az új, hódító világítást s általában dicséretet aratott a fényes illumináció. Ha eloszlik a félelem, amelyet az a hír okoz, hogy az acetylen robbanékony, bizonyára sok helyről kiszorítja a gázvilágítást.

* **Elhunyt joghallgató.** A helybeli jogakadémiának ismét gyásza van. Alig pár napja hogy meghalt egyik volt tanára az akadémiának, tegnap pedig egy fiatal joghallgató halt meg.

K a c z i á n Károly törv. hat. bizottsági tag fia F e r e n c z halt meg rövid, de súlyos betegség után.

Az elhunyt váratlan halála mindenütt mély részvétet és megdöbbenést keltett, mert még néhány nappal ez előtt semmi baja sem volt s csak mintegy háromnappal ezelőtt jelentkezett a betegség, a mely kioltotta fiatal életét.

A halálhírré a jogakadémia polgársága elhatározta, hogy a megboldogult pályatársnak koporsójára koszorút helyez, hogy testületileg vesz részt a temetésen és hogy Práter Pál l. éves joghallgató fogja elbuesztatni az elhunytat.

Az elhunytnak családja egyik szeretett tagját, a jogakadémia egy szorgalmas s kiváló tagját, pályatársai pedig egyik legrokonszenvesebb tagját veszítették el az elhunytban.

A halálesetről a következő gyászjelentéseket adták ki:

Kaczián Károly és neje szül. Hegedűs Jozefa a magok, valamint gyermekeik Károly, Kalmán és Cornelia; úgy Hegedűs Ödön nagybátya és családja, özv. Holvéd Vilmosné szül. Hegedűs Berta mint nagynénje ugyiszintén számos rokonok nevében fájdalomtelt szívvel tudatják a legjobb gyermek, testvér és rokon Kaczián Ferencz l. éves joghallgatónak, folyó év november hó 25-én, reggel háromnegyed 9 órakor életének 18-ik évében rövid szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyan e hó 26-án d. e. háromnegyed 11 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Széchenyi-tér 230-ik számú háznál beszenteltetni és az olaszii sirketben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmiseáldozat pedig f. hó 27-én d. e. 10 órakor fog a Várad-olaszii r. kath. plébánia templomban az egek Urának bemutatni. Mely végtisztesség tételre az elhunyt rokonai, jó barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1897. nov. 25. Béke és áldás az elhunyt drága hamvaira!

A nagyvárad-i kir. Jogakadémia polgársága mély fájdalommal tudatja felejtethetetlen pályatársának Kaczián Ferencz l. éves joghallgatónak, folyó év november hó 25-én, reggel háromnegyed 9 órakor életének 18-ik évében rövid szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyan e hó 26-án d. e. háromnegyed 11 órakor a róm. kath. egyház szertartása szerint Széchenyi-tér 230 ik számú háznál beszenteltetni és az olaszii sirketben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmiseáldozat pedig f. hó 27-én d. e. 10 órakor fog a Várad-olaszii r. kath. plébánia templomban az egek Urának bemutatni. Mely végtisztesség tételre az elhunyt pályatársai tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1897 november 25. A szeretet öröködjön az elhunyt pályatárs emléke felett!

* **Csata a Kolozsvári-utczán.** Tegnap este kilencz órakor a kolozsvári-utczára csendjét nagy lármá zavarta meg. Az utczán egy védtelen embert botokkal támadott meg három suhanecz s a szegény embert véresre verték sőt még talán agyon is ütök, ha a lármára nem gyűlt volna egybe egy nagy csapat ember, a kik ugyan eleintén tétlenül nézték a verekedést, de a midőn látták, hogy a verekedésnek komolyabb következménye is lehet, közbe vetették magukat. A verekedés azonban ezzel még nem szakadt félbe, mert a néző közönség két pártra szakadt s mind két fél védeni akarta a maga emberét, a miből ismét

verekedés lett s a jelenlevők folytatták ekkor a megkezdett utcai harcot. A verekezésnek a rendőrség vetett véget s a három suhanc közül kettőt sikerült elfognia. A rendőrségen Kassay t. rendőrbiztos hallgatta ki az elfogott két legényt, akik bevallották, hogy Vicsai mulakatos segédei, de harmadik társukról nem adtak felvilágosítást. A megveri ember Verebi András asztalos kocsisa, a fején szenvedett több súlyos sebet, azonfelül az egész teste tele van ütési sebekkel. Az ügyben a további vizsgálat folyik.

* **Szenvedélyes gyűjtők** között is ritkítja párját az öreg Kovács Imre tóttelaki lakos. Gyűjteménye igaz, hogy különleges, de fájdalom a gyűjtés módját a bihari csendőrök nem tudták eléggé méltányolni, minek következtében nemesak megakadályozták a nemes férfit munkálkodásában, hanem nagy fáradtsággal szerzett tárgyait is elszedték s volt tulajdonosaiknak szolgáltatották vissza. — Curiosum gyanánt közöljük az elemelt tárgyak névsorát. Ezek: egy kapu szárny, 2 szál deszka, 2 szerszám, egy pár gyepő, két kantár, két vasvilla egy vonó szék, 50 fő káposzta, egy szekérvető láncz, egy szeméthordó lapát, ismét 50 fő káposzta, egy kapa, egy ötvékás zsák tele tengerivel, két ócska zsák, egy vesszőkosár, egy hordó-abroncs, két nyírfaseprű, egy mosószer, ismét egy szeméthordó lapát, egy fa lapát. — Csodálatos, hogy a tóttelakiek az érzékeny bucsuzás daczára halálkodnak Nagy István bihari csendőrvezetőnek, az öreg értéktároltnok eltávolításáért.

* **Tűz-riadalom.** Tegnap délelőtt sűrű füstgomoly szállt fel a város déli irányából, mely rövid percz múlva elborította a láthatárt. A Nagyváradi utcáin járkálók között nagy rémületet keltett a szokatlan látvány. Azt hitték, hogy a Rhédey-kert tájékán valami nagy veszedelem van. A kérdezősködésre azután kintűnt, hogy a lőporos raktáron túl, a l. sz. káptalan földjén gyújtottak fel egy óriási tömeg szalmát és törmelékét, hogy a földet trágyázzák. A tüzoltók is kivonultak a nagy gyakorlótérig s ott értesültek a dolgról. Természetesen visszahajtottak az őrtanyára.

A második olvasás.

— A nagy menaszériából. —

Az emberek általában két fő fajra oszthatók — akárcsak a beszéd — kötöttekre és kötetlenekre.

Az előbbieket polgárok neve alatt összefoglalva, álladalmat és társadalmat és egyáltalán az emberiség akezeptálható osztályát képezik. Az utóbbiak ellenben különlegesség-képen államot képeznek az államban, szakosztályt a társadalomban és ríktó ellentétet az emberiségben — és létjogosultságukat azért vitatják oly dühös erélylyel, mert többnyire szájkosár nélkül járnak-kelnek.

És ha körültekintünk itt e földön, azon meglepő tapasztalatra jutunk, hogy a kötetlen réhz napról-napra növekedik, tulsulyra jut, dominál és intéz; míg a kötött rész bámulva és megrémülve összezsigorodik, félre vonul és hallgat.

Megáll az ember esze, ha fontolóra veszi ezt az örült állapotot, — s nem tudja, hogy nevéssen hát, avagy méltatlankodjék.

A csuespontját éri el ez a singaléria a szomszédban, Ausztriában,

Egy hatalmas palotába összegyülekezik néhány száz komoly férfi.

Allítólag azért jönnek össze, hogy nyélbe süssék Ausztria sorsát.

Milliók jóléte, jövője, ekszisztenciája és sorsa van kezükben letéve.

Am ők intézik ezt a sorsot,

Ha a tegnapi intézkedést összegezem, akkor ez lesz az eredmény:

Kék-zöld foltok, berepesztett fülek, véres ábrázatok, rendőri vizsgálat és — egyéb semmi.

Ezt úgy hívják odaát: Második olvasás.

Mucsán úgy hívják: A megvadult állatsereglet. Az elnök, mert így hívják Ábrahámovitz-ot, megnyitja a menaszériát. A menaszéria azután szabadon elővezetődik és működni kezd.

Először is leintik az elnököt az emelvényről. Magyarán mondva: képen hajítják és ki-lódítják.

Ezzel aztán napirendre térnek az elnök-ügy felett és egymásnak esnek.

A képviselőház átalakul vasárnap délutáni bakabállá és hullanak a püffök, de olvasatlanul.

A menaszéria immár benne van az elemében. — de vért is kíván ám.

No, bicska is akad, szur is.

Kár, hogy Európában kevésbé divatos revolvert hordani zsebkendő helyett, mint Amerikában.

Micsoda csinos lövöldözés esett volna pofozkodás helyett.

Botok, öklök erélyesen puffognak.

A mérsékeltabb árnyalat tagjai üstökön ragadják a legvadabbakat és szerte cibálják őket.

Itt ott fellendül egy-egy pohár víz, mint hűtő-szer.

A teremsszolgák szintén belevegyülnek a vad viaskodásba, De méltó ellenfelekre akadnak itt is, ott is.

És a vadul tomboló menaszéria fölött, a biztos helyen, üvölt a karzati közönség, a pollyajegy publikum.

Ez a tegnapelőtti képe,

No, a tegnapi sem különb.

Az elnök, mert hát még mindig elnök és sem majom szelidítő, újra megnyitja a menaszériát.

Pazar ordítás keletkezik.

Kényszer szünet; 2 óra hozsat etetés — előtt dívó vad üvöltözés.

Aztán valaki feláll és megtesz egy indítványt; azt amit már hetekkel ezelőtt meg kellett volna tenni, hogy t. i. a képviselő házkán nincs helyük a közveszélyes bolondoknak, s azért azok kirekesztendők.

Pokoli üvöltés tör ki erre.

Am az elnök, az »erélyes« elnök ez egyszer nem tágit. Egyszerűen kijelenti, hogy az indítványt elfogadottnak tekinti.

Örült, vad fenyegetődzések között egymásra vicsorgatják fogaikat és — a mutatóvány véget ért.

Bizony és mit olvastak másodszor? — Semmit.

Már most jön a mai ülés.

Nem tudni, hogy mi lesz itt a program, — de az egyszer szent, hogy nem fognak olvasni itt sem semmit.

És holnap?

Hasonlóképen.

Utóképe is értem azt, hogy nem kell, provizorium odaát, de hát ha nem kell, akkor mért nem buktatják ezt meg úgy, amint normális értelmi-nívójú emberek közt szokás: egyszerűen többséggel. S miért rendeznek létszáma ily örült menaszériákat, a melynek előbb utóbb szoronyos csendőrség a megrendszabályozója.

Hiszen a menaszériában is csak addig üvöltöznek a vadak, míg az állatszeliidítő korbácsa nem kapacztatja őket.

Vagy talán azt hiszik odaát, hogy ilyen korbács nem létezik.

Csak ez a keserves ebben a komédiában, hogy ez a korbácsütés, vagy legalább a szele minket is ér ám!

Hogy nekünk mindig ilyen privát — összeköttetések vannak!

Itt van a másik menaszéria! melyben jó magunk mirgünk-morgunk.

Hm, pedig néhai való emberséges eleink aligha menaszériának vették bérbe ezt a szép Magyarországot, — hanem talán valami másnak.

Vagy nem?

Az aztán legnagyobb singaléria az egész ületben, hogy nekünk az emberiség kötött részének onnan a köztöletlenek részéről fujják a nótát, a mire azután — persze hogy örült tánczot járunk. Hej! szeretem a hajnalt! — marad 5!

Buksy.

A tegnapi Reichsrath.

A tegnapelőtti óriási botrányhoz képest elég simán folyt le a tegnapi ülés.

Nehogy azonban azt higgye valaki, mintha talán normális formája lenne ennek az ülésnek.

Bizony, botrányos volt ez is.

Nemcsak azért, mert a megkezdett provizorium tárgyalás egy tappodtatnyit sem haladt előre, hanem azért is, mert az elnököt formálisan megtámadták, úgy hogy ez, *életét látva veszélyben forogni, futva menekült.*

A véghetetlen dacz, az elkeseredett halálküzdalem képe különben a tegnapi gyűlés is.

Kétségtelen, hogy a legvégsőre kerül már a kenyértörés.

S bár most a kizárást is igénybe veszi az elnök, azt a jogát, amelylyel legjobban megbéníthatja a dühös ellenfeleket, — nagyon valószínű, hogy eredményt így sem fog elérni.

Mert mindjobban nyílttá válik az ádáz küzdalem.

Most már nem kell arra ürügy, személyeskedés, pártkérdés, vallási villongás, hogy a provizorium ellen küzdjenek; elég maga a provizorium.

A küzdalem ádáz és vad így is.

Ezen az egy kérdésen borul össze az egész osztrák törvényhozás és a kérdés végre is bukni fog. De bármily eredményre jusson is a provizorium-ellenes párt, — azt soha sem fogja kivívni, hogy Ausztria törvényhozása a külföld előtt visszanyerje méltóságát és súlyát, amit ebben az ocsmány guerilla-harcban örökre eljászott.

A tegnapi gyűlésről tudósítónk a következőket táviratozza:

Bécs, november 25. (Saját tud. táv.)

Déli 1 órakor megnyitotta Ábrahámovitz elnök a képviselőház ülését.

De mindjárt az ülés elején oly botrányos láрма és piszkolódás vette kezdetét, hogy rögtön kénytelen volt fel-függeszteni az alig megnyitott ülést.

3 órakor ismét megnyitja elnök az ülést és átadja a szót Falkenheim gróf nagybirtokosnak.

Alig, hogy Falkenheim gróf feláll és beszélni kezd, a baloldalon pokoli láрма tör ki.

Szóla a tegnapi botrányra utalva oly indítványt szándékozik tenni, amelylyel ezen szörnyű botrányoknak egyszer és mindenkorra végét lehessen szakítani. Szava ekkor elvész a siketítő ordításban.

Szidalmakkal halmozzák el őt, de különösen az elnököt.

Egyes képviselők, átugrálva a padokon, vad fenyegetések között felrohanak az elnöki emelvényre.

Az elnök erre kijelenti, hogy Falken-

heim gróf indítványát elfogadottnak tekinti és látva azt, hogy valósággal élete ellen törnek, nem maradhat tovább helyén és futva menekül.

Utólagosan kitudódik az indítvány tartalma, — ami nem más:

— *Miután az elnöknek jogában áll 2-szeri megintés után bármely képviselőt, ha rendzavarás forog fenn, 3 naptól egész 30 nap tartamára kirekeszteni az ülésekből, még pedig oly értelemben, hogy ezen idő alatt az illető képviselőnek fizetése nem jár ki, — éljen az elnök ezen jogával.*

Ez az indítvány óriási izgatottságot idézett elő a képviselők között.

A német baloldal elkeseredve kijelentette, hogy most már minden tanácskozást lehetetlenné fog tenni.

Ilyenként az **ostromállapot a közel jövőben biztosan várható.**

Falkenheim gr. indítványa megszüntetése után rettenetes ordítózás és dulakodás között az elnököt letaszították az emelvényről.

Az elnökség segítségére ezután rendőrség vagy katonaság lesz kirendelve a házban. Az egész bécs államcsinyról beszél; a lapokat pedig mind confiskálták cikkeik miatt.

A véres ülések első eredménye, hogy immár irányadó körök nem biznak a provisorium keresztülvitelében. Deczember hatodikát jelölték meg utolsó terminusul, de addig is a magyar provisoriumi javaslatot nem terjesztik szentesítés alá, nehogy a koronát kompromitálják.

TANÜGY.

Segélyegylet a keresk. iskolában. A felső kereskedelmi tanintézetben tegnap alakult meg a segélyegylet Strache Bódog tanár vezetésével. A tisztikart a következőképpen alakították meg: Elnök: Propper István III. éves. Titkár: V. Grósz Ignác III. éves. Főjegyző: Böszörményi Géza III. éves. Pénztárnok: Veisz Sándor II. éves. Ellenőr: Aszód Ferencz III. éves. Aljegyzők: Márki Andor, Varga Miklós I. éves tanulók.

IRODALOM.

Irodalmi újdonság. Hitbuzgalmi irodalmunk fáradhatatlan nesztora, dr. N o g á l l J á n o s újból kiadta harmincz esztendővel ezelőtt megjelent művét (A keresztény hitélet csarnoka) ha ugyan új irodalmi jelenségnek nem kell neveznünk az át meg átdolgozott pompás művet, amely a keresztény élet megragadó, szívemelő képét festi az olvasó elé. Addig is, amíg bővebb ismertetésben visszatérünk reá, ajánljuk a magyar katolikus közönség figyelmébe. Ára a 408 oldalra terjedő vázsonba kötött műnek 1 ft 50 kr. Megrendelhető dr. N é m e t h y Gyula theol. tanárnál Nagyvárad (Papnevelő); vagy pedig Szent-László nyomda, Nagyvárad czimen.

— **A Magyar Sion** egyházi-irodalmi havi folyóirat novemberi füzeté a következő tartalommal jelent meg: Gyagyorlati észrevételek a szentírás helyes értelmezéséről. Dr. Kereszty Viktoról. Marx Károly nemzetgazdasági alapelvei. Dr. Pethőől. Szociális lelkipásztorkodás

Dr. Csajka Ernőől. Port-Royal és a jansenisták. Kubinyi Győzőől. Irodalom és művészet. Névtelen: Manuale Precum in usum theologum. Ism. Liberius. — H. Manning: Neun Hindernisse der Verbreitung der kath. Kirche in England. Ism. Dr. Pethő — F. X. Funk: Kirchengeschichtliche Abhandlungen. Ism. Dr. Pethő. — Andor József (Cyprián): Elbeszélések. Ism. X. Y. — Huber Lipót theol. tanár előfizetési felhívása: A Talmud különös tekintettel az új-szövetségre, kulturtörténeti és biblikus tanulmány szemelvényekkel. cz. munkára. Vegyes költemények. A kitűnő folyóirat előfizetési ára egész évre 6 ft. Megrendelhető Esztergomban. Bozáróvits Gusztávnál.

SZINHAZ ES MŰVESZET.

A Pevny-Takács hangverseny. A Pevny-Takács hangversenyre, a mely, mint már említettük, deczember tizenötödikén lesz megtartva, tegnap óta lehet jegyeket előre váltani L a s z k y Á r m i n könyvkereskedésében. Az érdekesnek ígérkező hangversenyre nagyon sokan készülnek, úgy hogy már eddig is sok jegy fogyott el.

Igazságszolgáltatás.

y fontos elvi határozat. Tegnap egy fontos elvi jelentőségű kuriai határozat érkezett le Váradra.

Az ítélet végre megszünteti a régi joggyakorlatot a válóperekben a perköltségekre vonatkozólag és azt hisszük, hogy a döntvényt mindenütt örömmel fogják fogadni.

Az ítélet megokolásának ez a része így hangzik:

Alperest a perben felmerült, ugyszintén a felebbezésnek munkadíjának és költségeinek megtérítésére kellett kötelezni; mert az 1894. évi XXXI. t.-cz. a bontási perekben felmerült költségekről külön nem intézkedvén: erre nézve az 1868. évi 41. t.-cz.-nek általános rendelkezései alkalmazandók: *oly esetben pedig, midőn a házasság kizárólag alperes vétkességéből bontatik fel, ez utóbbi rendszerint pervesztésnek tekintendő; az összes perköltségekben marasztalando volt.*

(A kir. Curianak 487—817. P. sz. a. kelt ítélete).

Gyalokay Mózes esete. Egy nyugalmazott vidéki bölcsészettanár állott tegnap a budapesti törvényszék előtt azzal vádolva, hogy mankójával Budapesten egy rendőrt össze-visszavert. Az öreg ur ugyan tagadta a tettét, de a tanúk ellene bizonyítottak.

A furcsa eset a következő módon történt: Gyalokay Mózes nyugalmazott bölcsészeti tanár, kit Nagyváradon is jól ismernek mult hóban Veszprémből Budapestre érkezett és mindenekelőtt egy korcsmába igyekezett jutni. A korcsmáros azonban eljárásában pleonazmust látott és mivel már amugy is részeg volt a filozófus ur, hát nem akarta a korcsmába bebocsátani. Erre a tanár ur a korcsmárosnak a Jehováját szidta össze és a mikor ez rendőrt hívott, a tanár ur Hanga Lajos rendőrt a mankójával agyba-főbe ütötte. E miatt került a nyugalmazott tanár ur a budapesti törvényszék elé, hatóság ellen elkövetett erőszak vétségével vádolva.

Először is a panaszos rendőrt hallgatták ki.

Elnök: Hogy történt ez a dolog?

Panaszos: Engem a korcsmáros hívott segítségül és a mikor én odamentem, a vádlott a mankójával agyba-főbe ütött és így szólt:

— Micsoda dolog ez. Hiszen Gyalokay Lajos a maguk Uristene és maguk mégis így bánnak el velem.

Elnök (a vádlotthoz): Nos, így történt ez?

Vádlott: Esküszöm minden szentekre, hogy ez nem igaz, hisz ha én a mankót a hónom alól kihuzom, én akkor eszem. Aztán ha a rendőrt megütöttem volna, akkor engem a rend-

őrök úgy elvernek, a mint ilyenkor szokták tenni.

— Hát mégis mi hozta magát oly indulatba?

— A korcsmárossal volt jelentéktelen nézeteltérésem.

— Tudniillik az volt a nézeteltérés, hogy a korcsmáros nem akart önnek pálinkát adni. Mielőtt a bíróság ítélethozatal előtt visszavonul, kérem, van-e még valami mondani valója?

— Tek. törvényszék! Én szerencsétlen ember vagyok. Valamikor lapszerkesztő voltam, ismer engem Jókai, Vadnai. Egy beszélyem most is a Franklin-társulatnál van. Sohasem volt senkivel semmi bajom, csak a mióta mankón járok. Azóta a rendőrök valami csavargónak néznek.

A törvényszék vádlottat egy havi fogházra ítélte, a mit a bíróság a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek jelentett ki.

A nagyváradi kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: **Urbán Adolf.**

3475. Baranyiczky Antal s. t. család — rendelet.

3648. Hojtska Jánosné orgazdaság — helybenhagyva.

3733. Dienes Sándor becsületsértés — visszautastva

Előadó: **Dr. Marienescu Athanás.**

2366. Pekete Róza — Körmentő Domokos — helybenhagyva.

2374. Miklósi Miklós — Balogh Erzsébet — mgs.

2409. Kis Juliánna — Vashol Vince — megváltoztatva.

Előadó: **Fráter Imre.**

1848. Nyéki Juliánna — Macsoda s. t. — rendelet.

1855. Lisztes András — Lisztes Erzsébet — megváltoztatva.

1877. Neuschloss Emil Hafbauer László — helybenhagyva.

2314. Gyinga Juon s. t. — Algye Juon — rendelet.

2312. Ttefánucz Gyorgye — Konta Rozália — megváltoztatva.

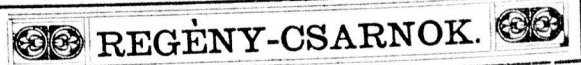
Előadó: **Dobosfy Alajos.**

2127. Popovits Pável — Floare Kerzsi Flora — részben megváltoztatva.

2140. Venter Aniszie s. t. — Venter Tógyer — részben megváltoztatva.

2141. Csurdár Tógyer — Mucz Mária — helybenhagyva.

2179. Lengyel Pülöp — Lengyel Antal — helybenhagyva.

KARMELA.

(Ford.: Gusztáv.)

E nap estéjén Gábrriel a kávéház aijtájában találkozott a fiatal orvossal. Első dolga az volt, hogy elbeszélte a különös lányával való találkozást s kifejezte csodálkozását a fölött, hogy a szerencsétlent nem viszik valami gyógyintézetbe.

Az orvos vállait vonogatta.

— Hja uram! ez bizony különös dolog, de csak Karmellával történhetik így, a mennyiben a város egy évig fizetett érte a palermói kórháznak, midőn azonban onnan azt a tudósítást kapta, hogy minden időpazarlás, s hogy a fáradozásnak semmi eredménye, hogy gyógyíthatatlan, haza hozták. Azóta kóborol úgy a szegény gyermek, teljes szabadságot élvez, mert nincsen senkinek terhére, senkit sem bánt. Előszeregete a katonák iránt végül is ártatlan rögeszme.

— A katonák iránt? És mért éppen csak ezek iránt? — kérde Gábrriel csodálkozva.

— Ez különös igaz! s történetét különféle képen beszélik úgy, hogy nehéz az igazságot

az ellenkezőtől megkülönböztetni — felelt az orvos. A mit én tudok, az a következő:

— Három évvel ezelőtt valami fiatal tiszt volt itt a helyőrséggel, ki szép külsejével — hangjával, czitera játékával mindenkit megvarázsolt, minden lény esztét elvesszette. Karmela lett a választottja, ki akkor is, most is, a legszébb volt mindnyája között.

— És ő viszont szerette? — kérde Gábiel.

— Természetesen! Igen szép ember volt s bizony hízog lehetett a lányra nézve, hogy olyan szép s előkelő fiatal ember fekszik lábai előtt őt énekel s játékaival tiszteli. Mint rendszeren, ez a szerelem is izzó volt, mint a láva, mely csak az imént jött ki a kráterből, de csak izzó s nem egyszersmind tiszta, mi az igazi boldogság alapja. És így nem is hiányzott az, mi az ilyen nem tiszta szerelem következménye, a lélhaskodás, az örökös veszekedés, bocsánatkérés s ismét civakodás s ez így tartott kettőjük közt nap nap után. A leányt anyja, — egyszerű gyenge nő, — magára hagyta s így Karmella mindég szabad volt mint a madár s akkor ment kedveséhez, mikor neki tetszett, hogy így az emberek nyelvükre vették, az nagyon természetes, itt is ott is beszéltek róla, azonban semmi rosszat nem lehetett rá mondani, mert daczára szenvedélyes szeretetének sokat tartott becsületére s így megközelíthetetlen volt. Ön előtt ez talán hihetetlen? Meggyőződhetik itt a nők erkölceiről, arról, hogy minden szabadságuk mellett, melyben a házon kívül mozognak, oly erkölcsi érzék születik bennük, hogy mintegy önkénytelenül is védik még pedig teljes szigorral becsületük jó hírnevének szentélyét. Annyira jutottak tehát, hogy a tiszt megígérte a leánynak, hogy elveszi s már akkor úgy látszott, hogy a nagy boldogságtól esztét veszti. Heves természeténél fogva nála minden tulhajtott s így féltékenysége is borzasztó volt, bár erre alapot nem tudhatni, hol talált. Magam is tanuja voltam, mikor egyszer itt a kávéház előtt egy leányt majd megölt s bizony nem egyszer volt alkalma, hogy másokkal is úgy bánjon.

Ilyen jelenetek többször ismétlődtek, úgy hogy a lányok többé szemüket sem merték Karmella kedvese ablakára emelni, sőt még az utcán sem mertek rá vagy utánna nézni, bár olyan szívesen tették, hiszen nagyon csinos fiu volt.

Karmellának argus szemei voltak s a hol ilyesmit észrevett, ott volt hadelhadd részint szóval, részint tettel.

Mindezekhez meg eljött a válás napja is, mikor a helyőrséget felváltották s más jött helyébe. A tiszt a lehető legszentebb ígérettel fogadta, hogy néhány hónap múlva visszajön Karmelláért. Elment — a lány forró szerelme kísérete azon hitt, hogy visszajön és — soha sem látta többé. A szegény gyermek súlyos betegségbe esett. A fájdalom talán enyhült volna annak hűtelenségén, ha Karmella szívében lassan szűnt volna meg a remény, hogy azonban — Isten tudja: hogyan? — megtudta, hogy a hűtelen mást vett el, meg volt adva szívének a kegyetlen döfés.

A csapás borzasztó volt, s még hozzá váratlan s így legyőzhetetlen, elviselhetetlen. Azóta olyan, a milyennek ön is ismeri. Ez az egész történet!

— S azután? — kérde Gábiel, miután az orvos befejezte elbeszélését.

— Azután Palermóba küldték s idestova egy éve, hogy visszaküldték, mert mint mondták gyógyíthatatlan.

— És családja? barátai? Tehát senki sincs, ki a szerencsétlent magához venné?

Az orvos vállat vont.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Erzsébet királyné Orleansban.

Budapest, nov. 25. (Saj. tud. táv.) Párisból jelentik: Erzsébet királynét az Orleansi pályaudvarban mikor éppen utrakelőben volt Biarvitz felé

felé Faure elnök felkereste és a peronra kísérte. Nagyon szívélyesen bucsuztak el egymástól s Faure kezét csókolta a királynénak.

Uj provizórium javaslat.

Budapest, nov. 25. (Saját tud. táv.) A »Neues Wiener Tagblatt« egy Budapestről keltezett feltűnő cikkben rámutat, hogy Bánffy báró uj provizórium javaslatot akar benyújtani, mely ellen a függetlenségi a legmerekvebb obstrukciók fogják kifejteni.

Falkenheim gróf indítványa.

Bécs, november 25. (Saját tud. táv.) A Reichsratban Falkenheim gróf által tett indítványa részletesen a következő házszabályokra támaszkodik: 1. A ház elnökének jogában áll a képviselőket rendzavarás esetén 3-rom ülés tartamára kizárni, a napidíj elvesztésével. — A kizárt képviselő felelbezzhet, a Házhhoz, melynek jogában áll a kizárást 30 napra kiterjeszteni. 2. Az elnöknek jogában áll parlamenti őrséget felállítani. 3. És jogában áll hatósági oltalmat igénybe venni. Ezen szabályok foganatosítását indítványozta Falkenheim gróf.

Keller Ágost bünpöre.

Budapest, nov. 25. (Saját tud. táv.) A törvényszék ma kezdte meg Keller Ágost bünpörének tárgyalását, ki a Kisbirtokosok országos földhitel-intézeténél a múlt évben 200,000 forintnyi zálogleveleket hamisított. 500 forint fizetése volt akkoriban az intézetnél; de azért fényes háztartást vitt. Éveken át üzte a csalást. Tó lopott összegekből aztán a Stahrenbergi tó partján csinos villát vásárolt. Mikor az intézetet odahagyta, maga kérte elbocsátását. — Csak később jöttek reá manipulációira. Külföldön fogták el. Állítása szerint 70,000 frtot sikkasztott, — de a vizsgálatok során rábizonyult, hogy kereken 200.000 forint tűnt ki keze alatt. — A mai tárgyalás főleg a vád felolvasására szorítkozott. A vádlott jól táplált, kövér uri ember benyomását kelti, feltűnően szép leánya a tanuk padján ült.

Walsin-Esterházy ügye.

Budapest, nov. 25. (Saját tud. táv.) Párisban mindinkább hirtérjed, hogy Walsin-Esterházy grófot Piccard ezredes megérkezte előtt — talán még ma — elfogják. A »Tems« cikke rendkívüli feltűnést kelt. Nyugalomra inti a közönséget és utal jogi tévedés lehetőségére és a pör esetleges megújítására.

Báró Calice elégtételt kapott.

Budapest, nov. 24. (Saj. tud. táv.) Nagykövetségünk, — mint Konstantinápolyból távirják — teljes elégtételt kapott.

Az ünnepélyes aktusnál jelen voltak az összes katonai és polgári hatóságok diszruhában, továbbá a követtség kiküldöttjeként szereplő parancsnok, valamint a »Leopard« osztrák-magyar hadihajó tisztikara egy török csapat a zenekarral a konzulátusi palota előtt foglalt állást. A zászló felvonásának pillanatában a csapat tisztelgett és a zenekar megszólalt.

KÖZGAZDASÁG.

Aranyos internacionale. Az a Románia csillaga nevű részvényes társaság, melyet pár év előtt a Magyar ipar- és kereskedelmi-bank alapított az oláh petroleum ipar fejlesztésére Bukarestben, novemberben tartott közgyűlése határozata folytán 5%-ot fizet részvényeseinek. Az előterjesztett jelentés az üzlet emelkedéséről és azokról a nagy szolgálatokról beszél, melyeket a társaság a román ipar emelésének tett. Szép és rendes körülmények közt nem is ütköznénk meg rajta, tudván azt, hogy nemcsak a művészeknek, hanem a nagy tőkének is hazája széles e világ. A magyar ipar- és kereskedelmi-bankot azonban igen jelentékeny kedvezésekkel látta el annak idején a törvényhozás azért, hogy a magyar ipart fejlessze. Kifejlett-e ez az ipar immár annyira, hogy el lehet a bank munkássága nélkül és lemondott-e a bank azokról a kedvezményekről, melyeket ennek a munkásságnak jutalmául nyert? Erre óhajtanánk feleletet. Egy további kérdés az, vajjon helyes és jogosult-e egy olyan banknak támogatása, mely román petroleumot kiaknázza csinal a mi kőolaj gyárainknak versenyt Románia nagyobb dicsőségére? Erdemes volna erre a saját érdekében felelni Tisza István grófnak, ki a banknak elnöke és aki oly makacsul tagadta egykor a nemzetközi nagytőke rokonságát. Reméljük most már nem tenné.

A Magyar Gazdaszövetség e hó 29-én hétfőn d. e. 10 órakor Budapesten, Kalap-utca 17. szám a. tartja évi rendes közgyűlését. Napirend: a) Elnöki megnyitó. b) Az ügyvezető jelentése. c) A múlt évi számadás és a jövő évi költségvetés. d) A választmány előterjesztése. e) Az elnök és alelnökök választása, esetleg a választmány kiegészítése.

TÖZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt és 15.000 mm. forgalom mellett árak változatlanul jegyeztetnek.

Határidők.

Budapest, nov. 25.

Buza őszre	—	—	—	—	—
Buza tavaszra	—	—	—	—	12.03
Tengeri	—	—	—	—	5.52
» novemberre	—	—	—	—	4.93
Rozs őszre	—	—	—	—	8.80
Zab őszre	—	—	—	—	6.49

Értéktözsde.

Az irányzat esendes.

Budapest, nov. 25.

Osztrák hitel	—	—	—	—	354.90
Magyar hitel	—	—	—	—	387.75
Allamvasut	—	—	—	—	335.80
Déli vasut	—	—	—	—	79.50
Rimamurányi	—	—	—	—	250.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	280.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	252.—
Villamos vasut	—	—	—	—	284.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	615.—
Iparbank	—	—	—	—	101.50
Budapest közuti	—	—	—	—	380.50
Kereskedelmi bank	—	—	—	—	1444.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsde 1897. november 25-én.

Magyar aranyárjádék 4%	—	—	—	—	122.10
Magyar koronaárjádék	—	—	—	—	100.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	100.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.—
lalmi és jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.—
Borvát szilvón földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.—
Magyar nyerevény sorsjegyek-kölcsön	—	—	—	—	152.50
Lizsasza ártározási és szőlő sorsjegyek-kölcsön	—	—	—	—	139.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	102.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	102.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	123.—
Ozárak korona járadék	—	—	—	—	102.—
1860. osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	143.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	—	—	345.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	387.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	955.—
Páris vista	—	—	—	—	336.50
20 márkás arany	—	—	—	—	953.—
Német birod. lmi márka	—	—	—	—	58.90
London vista	—	—	—	—	120.—
Páris vista	—	—	—	—	47.65
20 márkás arany	—	—	—	—	11.78

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1897–1898.

Az igen tisztelt vevőközönség szives tudomására hozom, hogy vásárlási utamból visszatérve raktáram a legujabb kész **női- és gyermek-felöltőkkel** valamint **színes és fekete** ruhaszövetekkel dusan van felszerelve és hogy azokat

feltűnő olcsó árban árusítom.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

224-41-50

Aurora legujabb gallérformájú őszi felöltő	—	6 frttól kezdve.
Niobe közönséges őszi gallér	— — —	1 frttól „
Dora jó őszi kabát	— — —	4 frttól „
Jambó finom posztó télikabát szövet bélés	—	9 frttól „
Krull jó bolyhos télikabát szövet bélés	—	6.25 „
Corsó legelegánsabb télikabát szövet bélés	—	11 frttól „
Carla gyönyörű szőrme gallér	— — —	9.50 „
Carla hosszú szőrme gallér	— — —	18 frttól „
Brünn jó őszi szövet duplaszéles	— — —	22 krtól „
Trylbi legujabb 120 széles divatszövet	—	65 krtól „
Jászay kitűnő 120 széles női posztók	—	70 krtól „
Házi vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	6.85 kr
Creas vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	4.40 kr
Junó vászon mindenrealkalmas 1 vég	—	2.70 kr
Polgár vászon legjobbami létezik lepedő és lábra- valónak való $\frac{9}{8}$ széles egy vég 30 rőf	—	5.90 kr

Sző nyeg, paplan, matrác, függöny, berliner kendők, posztó kendők, női és férfi kész fehérneműek, **verseny nélküli olcsó árban.**

➡ **Mérték utáni szövetruhák már 15 frttól kezdve.** ➡